

פרשת משפטים

שבת היא עדות האדם לבריאת העולם

"ששת ימים תעשה מעשיך

וביום השביעי תשבת" (שמות כ"ג י"ב)

פרופ' אברהם יהושע השל-

"השבת משמעותה לבן דורנו"

שבת היא עדות האדם לבריאת העולם
בששת ימים.

השבת היא יום מנוחה לכלל,

תוך שוויון מוחלט.

השבת יוצרת את האיזון בין חיי גופו של
האדם לבין רוחו ונשמתו.

הקרבת הממשי, שמקריב היהודי בשביתתו ביום זה מכל מלאכה, יוצר למענו אי
של חירות בשגרת הזמן. השבועות והשנים.
השבת עוררה את קנאת הנכרי בכל הדורות.

היא מפעימה בכוחה המחיה את מגלי השבת מחדש בדורנו, שראו בה
"ארמון, שאנו בונים בזמן. קירותיו עשויים מנשמה, משמחה וממידת ההתאפקות,
וסמוכים אנו אצל הנצח"

(פרופ' אברהם יהושע השל- "השבת משמעותה לבן דורנו")

"יום, שבו טועמים את הקיום וההוויה במקום טעם העשייה והפעולה" (הרווי
קוקס) ועוד ביטויים, שאינם אלא השתקפות האמור בתלמוד, "מתנה טובה יש לי
בבית גנזי, ושבת שמה" (מסכת שבת י, א).

**נוסיף רק עוד מספר מילים מפיו של הרווי קוקס, אמריקאי לא יהודי, בעל
השפעה בחוגים סטודנטיאליים, שפרסם מאמר בשם
"מדיטציה ושבת":**

"לאחר ניתוח כל דתות המזרח, במיוחד אלו, השוטפות כיום את העולם המערבי
כמדיטציה הטרנסצדנטאלית, הרי קרישנה, מהרג'י, זן בודהיזם ועוד, הוא משוה
אותן לחוויית הכרת השבת.

דווקא זו ה"פרימיטיבית"

(בלא נסיעה לים, בלא להדליק חשמל)

שבת, שבה התנסה בביתו של רב אורתודוקסי.
והוא מסכם: "לגלות מחדש בימינו את המשמעות
הנהדרת של השבת עשוי להביא צעירים יהודיים
רבים לחשוב פעמיים, אם אמנם עליהם להמשיך
בדרך אבותיהם ה'משכילים', אשר השליכו אותה
אחר גיוון כמשהו מביך ומעיק".

"האם העידן הטכנולוגי

גוזל את שלוות הנפש של האדם?"

כותב אליעזר ליבנה, מהוגי הדעות של תנועת העבודה בארץ-
העידן הטכנולוגי - מרסק את נשמת האדם,
בהעדר איזוני "עזר כנגדו" הגדולים ממנו.

אתגר המהירויות הורס את קצב הקומוניקציה הרגשית בין אדם לחבירו:

הופך אותה (את הנשמה, במקרה
הטוב) לפונקציות,
כלומר לדלת תוכן אמוציוני ורוחני.
דאגת המדינה למחסורו החומרי של
הפרט – כולל ילדים זקנים-
פוטרת מלחוש בצרתו:
היות ומצוי ביטוח בריאות, "אין
צורך" בביקור חולים.
מאחר שישנה תעסוקה מלאה
והכנסה רצופה, אין הכרח בגמילות חסדים.

היות והכל מובטחים בהזדמנות לעליה
כלכלית וחברית, במידה שהם מוכשרים,
מיטשטש חוש הצדק.
עצם המושגים והחוויות של חסד וצדקה,
של אהבת הבריות ותחושתן, הולכים
ומאבדים את ממשותם הקיומית.
לכל היותר נשארים כנושאים למחקר
פסיכולוגי או סוציולוגי..."

האם לפתוח קניונים בשבת?

"...ריבוי הברירות ועוצמת סיכויי
הבחירה בסיפוק צרכים, מכרסמים
את מנוחת הנפשית של האדם,
הפרסומת המודרנית כולל
"יחסי ציבור".

תפקידם לגזול את שארית המרגוע
של ה"לקוחות" ולדחפם ברציפות
מתשוקה מדרבנת אחת,
לרעותה חסרת הטעם.

כך נהרסה הקומוניקציה, התקשורת
הפנימית בנשמת היחיד, שאינו מגיע כלל
להכרת עצמו ולהבנת לבן.
הריסוק, תוך סיבוב הבמה המתנועעת,

5

אליעזר ליבנה

...העידן הטכנולוגי מרסק את
נשמת האדם. אתגר המהירויות
הורס את קצב הקומוניקציה הרגשית
והרוחנית, הופך אותה למחסור
חומרי של הפרט – כולל ילדים זקנים-
פוטרת מלחוש בצרתו: היות ומצוי
ביטוח בריאות, "אין צורך" בביקור
חולים. מאחר שישנה תעסוקה מלאה
והכנסה רצופה, אין הכרח בגמילות
חסדים.

...ריבוי הברירות ועוצמת סיכויי
הבחירה בסיפוק הצרכים, מכרסמים
את מנוחת הנפשית של האדם, הפרסומת
המודרנית, כולל "יחסי ציבור", תפקידם
לגזול את שארית המרגוע של ה"לקוחות"
ור"לדחפם ברציפות מתשוקה מדרבנת
אחת את רעותה. כך נהרסה גם
הקומוניקציה, התקשורת הפנימית
בנשמת היחיד, שאינו מגיע כלל
להכרת עצמו ולהבנת לבו.

...לשם כך הרושה לנו השבת.
הכרחית עבורנו אם מתכוונים אנו
להתקיים על ארבעה זרועות ימים.
אין דבר מודרני מהשבת המי
קורית! השבת במקורותיה, בהבי
נתה הרוחנית ובקני המידה הרגשית
פסיכולוגיים שלה חשופה לנו בי
יותה, לנו לבני המאה העשרים...
...השבת היא "השלמת הברי
אה". כלומר, קצב שונה לחלוטין
מקצבו של חול והוא דרוש לקיום
החיים בשלימותם...

(הארץ 16.7.65)

מוסיף חוסר איזון של גירויים הולכים ומחריפים, אל חוסר מנוחה של טיפוס במעלות ההישג החומרי".

"הבידור, מסחרי או ממלכתי, הוא חלק אורגני משידוף הנשמה המודרני, אינו מרפא את נזקי הזמן, אלא מחמירם, יוצר אשליה של החלפת כוח, שעה שמקצץ במקורותיו.

איזונו של האדם הטכנולוגי, קרבן המחיה המשופעת וטרוף הזמן הפנוי, איננו בבידור-החוזר עצמו במעגל הקסמים הקדחתני, אלא בשבירת המעגל מיסודו: שביאה קבועה וחוזרת, בלתי תלויה בחוקי המעגל והליכיו, המשיבה את היחיד וסביבתו הקרובה למקורותיהם: ליחסים בסיסיים, לקצב רגוע, לגישה קשובה, לציפיה ענווה ולמאור פנים. משהו מספירת "הקדושה" בלשונם של חז"ל. "לשם כך דרושה לנו השבת- הכרחית עבורנו, אם מתכוונים אנו להתקיים על אדמה זו לאורך ימים.

השבת במקורותיה, בהבנתה הרוחנית ובקני המידה הפסיכולוגיים שלה, חשובה לנו ביותר,

לנו בני המאה העשרים.

שבת שלום ומבורך

אדנע אקום ומכונן